

FACTSHEET PARTNERGEWELD

1. Definitie

Partnergeweld is 'een geheel van gedragingen, handelingen en houdingen van één van de partners of ex-partners die erop gericht zijn de andere te controleren en te domineren. Het omvat fysieke, psychische, seksuele en economische agressie, bedreigingen of geweldplegingen die zich herhalen of kunnen herhalen en die de integriteit van de ander aantasten. Dit geweld treft niet alleen het slachtoffer, maar ook de andere familieleden, waaronder de kinderen.'

Bij partnergeweld gaat het om structureel geweld tussen partners of ex-partners. Vrouwen zijn significant vaker het slachtoffer en mannen de pleger van partnergeweld. Het geweld is niet alleen fysiek van aard, maar kan ook psychisch en seksueel zijn en kan leiden tot psychische of fysieke schade. Als er kinderen zijn, raakt het geweld direct of indirect ook hen.

2. Vormen

Lichamelijke mishandeling

Voorbeelden van fysiek geweld zijn: slaan, schoppen, afranselen, aan de haren trekken, verwonden met mes, branden met sigaretten, breken van ledematen, vuistslagen en zelfs wurging of verstikking.

Psychische mishandeling

Psychisch geweld gaat vaak samen met andere vormen van geweld, maar kan ook de enige vorm van geweld zijn. Het omvat schelden, vernederen, treiteren, kleineren, onthouden van contact met anderen en dreigen.

Seksuele mishandeling

Seksueel geweld omvat diverse vormen van seksueel overschrijdend gedrag, zoals seksuele intimidatie, verkrachting, de partner dwingen tot seksuele handelingen en verplicht worden tot het aanschouwen van porno.

3. Cijfers

9 procent van de volwassenen zegt de afgelopen vijf jaar slachtoffer te zijn geweest van huiselijk geweld. In het grootste deel van de gevallen gaat het om partnergeweld: in ruim een derde van de voorvallen (34 procent) noemt het slachtoffer de levenspartner als pleger, 46 procent noemt een ex-partner. In 65 procent van de gevallen van huiselijk geweld gaat het om lichamelijk geweld en in 8 procent om seksueel geweld. Vrouwen zijn significant vaker slachtoffer dan mannen.

4. Ontstaan

Bij partnergeweld onderscheiden we verschillende typen: intiem terrorisme en wederzijds partnergeweld. Intiem terrorisme ontstaat wanneer de pleger macht en controle over zijn partner wil hebben. De meeste plegers zijn mannen. In het begin van de relatie besteedt de man veel aandacht aan zijn partner, meestal vanuit jaloezie en angst om haar kwijt te raken. De vrouw doet haar best aan zijn verwachtingen te voldoen. De conflicten die daardoor geleidelijk tussen de partners ontstaan, escaleren gaandeweg en ontaarden in fysiek en psychisch geweld door de

pleger. Na een geweldsuitbarsting breekt vaak een 'wittebroodsperiode' aan, waarin de pleger het slachtoffer overlaadt met excuses en belooft dat het nooit meer zal gebeuren. Het slachtoffer wil dat graag geloven: ze houdt van hem en is vaak afhankelijk van hem geworden. Maar na verloop van tijd lopen de spanningen weer op, escaleren de ruzies in geweld, waarna partners het weer goed proberen te maken. Dit wordt ook wel de cirkel van geweld genoemd, waarin pleger en slachtoffer samen gevangen zitten.

Wederzijds partnergeweld ontstaat wanneer partners een ongezonde relatie hebben, waarbij hun ruzies uitmonden in geweld. Heftige ruzies ontaarden in verbale agressie en lichamelijk geweld van beide kanten. Vaak hebben zulke partners ook andere problemen. Daarom kunnen partners overgaan tot wederzijds geweld om sterk uiteenlopende redenen. Het geweld kan een uiting zijn van extreme boosheid of frustratie, een manier om aandacht te krijgen van de partner die niet wil luisteren, maar ook een manier om macht over de ander te krijgen. Partners blijven elkaar uitdagen en fysiek of psychisch geweld aandoen.

5. Gevolgen

De gevolgen van partnernishandeling zijn vaak ernstig en gaan van psychische klachten (angsten, negatief zelfbeeld, depressie, onrust, opgejaagdheid) over psychosomatische klachten (hoofdpijn, buikpijn, rugpijn, slapeloosheid, eetstoornissen) tot fysieke (verwondingen, kneuzingen, miskramen, handicaps), relationele (ongelijke machtsverhouding) en seksuele klachten (verminderde zin in seks en pijn bij vrijen).

Fysieke letsels kunnen leiden tot arbeidsongeschiktheid. Depressies, angst en stress zorgen dat het slachtoffer niet meer optimaal kan functioneren met als gevolg concentratiestoornissen.

Gezinnen waarbij sprake is van partnergeweld, leven vaak in een groot isolement. Uit schaamte kunnen de gezinsleden de situatie thuis verborgen houden. Daarnaast kan de mishandelende partner de ander verbieden om sociale contacten te onderhouden. Door dit isolement is er vaak geen of een heel klein opvoednetwerk.

Vrouwen die weg gaan bij hun partner kunnen hun huis verliezen en een deel van hun inkomen. Migrantenvrouwen verliezen mogelijk hun recht op verblijf in Nederland. Wanneer deze vrouwen minder dan drie jaar in Nederland verblijven zijn zij voor hun verblijfsvergunning vaak afhankelijk van hun partner.

Gevolgen voor kinderen en opvoeding

Partnergeweld heeft ook gevolgen voor de kinderen en de opvoeding. Als kinderen getuige zijn van geweld tussen hun ouders, heeft dat door de voortdurende spanningen gevolgen voor hun ontwikkeling, zowel op korte als lange termijn. Bovendien kunnen ouders tussen wie mishandeling speelt hun kinderen meestal niet optimaal opvoeden: ze zijn vaak te druk met hun eigen problemen. Weggaan is niet altijd een oplossing: het geweld tussen de partners gaat vaak door. En als een ondersteunend netwerk ontbreekt, belanden moeder en kinderen vaak in een sociaal isolement.

6. Belangrijke instanties

Veilig Thuis is een advies- en steunpunt voor mensen die te maken hebben met huiselijk geweld: slachtoffers, plegers, familieleden en andere betrokkenen. Veilig Thuis biedt advies, helpt bij het doen van aangifte bij de politie, en helpt bij het maken van een plan voor de veiligheid van het slachtoffer en de eventuele kinderen in het gezin. Daarnaast neemt Veilig Thuis meldingen aan,

die zij onderzoekt en beoordeelt, waarna zij de volwassene of het gezin, indien nodig, doorverwijst naar hulpverlening. Veilig Thuis informeert de melder(s) en coördineert de hulpverlening.

Een vrouwenopvangorganisatie biedt crisisopvang en verleent residentiële hulpverlening, voornamelijk aan vrouwen en kinderen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld. In de algemene crisisopvangcentra worden ook gezinnen opgenomen waar sprake is van huiselijk geweld. Steeds meer opvangorganisaties bieden ook ambulante hulp aan beide partners. Daarnaast bieden sommige organisaties ook specifiek hulp aan mannen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld.

Kinderen die getuige zijn van partnergeweld beschouwen we als slachtoffers van kindermishandeling. Iedereen die een vermoeden van kindermishandeling heeft, kan Veilig Thuis bellen op 0800-2000. Veilig Thuis adviseert over de interpretatie van signalen en over te nemen vervolgstappen en neemt meldingen aan.

7. Meer lezen...

Boeken:

- Baeten, P. en E. Geurts (2004) In de schaduw van het geweld. Kinderen die getuige zijn van geweld tussen hun ouders. Amsterdam: SWP
- Groen, M. en J. van Lawick (2010) Intieme oorlog. Over de kwetsbaarheid van familierelaties. Amsterdam: Van Gennep
- Holtzer, D. (2010) De Kleine Gids signalering huiselijk geweld 2011. Moeilijke zaken makkelijk uitgelegd. Deventer: Kluwer
- Veen, H.C.J. van der, & Bogaerts, S. (2010) Huiselijk geweld in Nederland: overkoepelend synthese-rapport van het vangst-hervangst-, slachtoffer- en daderonderzoek 2007-2010. Den Haag: WODC.

Websites:

www.nji.nl/partnergeweld

www.huiselijkgeweld.nl

www.vooreenveiligthuis.nl